

Landskap: Skåne Upptecknat av: J. Bergström
 Härad: Vemmenhög, Skivestad Adress: Vinkelgat. Bot 236 Skurup
 Socken: Skurup, Orsjö, Högstadvad Berättat av: se saml.!
 Uppteckningsår: 1934 Född år ..... i .....

	Sid.
Uppteckningen rör <u>Kyrkogång - kyrkogångsgille.</u>	<u>1-6.</u>
<u>Medel mot "våta i sängen."</u>	<u>7-8</u>
<u>Talsätt.</u>	<u>9.</u>

Landskap: Malmöhus län Upptecknat av: J. Bergström
 Härad: Vemmerhög Adress: Winkelg. box 236 Skurup
 Socken: Skurup Berättat av: Hanna Larsson
 Uppteckningsår: 1934 Född år 1863 i Skurup

Uppteckningen rör Kyrkogång.

Fru Hanna Rosengren f. i Skurup 1863, säger:
 1882 gick jag i kyrkhe. Det var tre kvinnor den
 gången. Vi blevo stående inmanför kyrkodörren
 tills vi sågo klocharen kom med pallen och då
 gingo vi upp i korset i kyrkan och prästen
 kom samtidigt. Allt sedan i likhet med
 vad jag förut skildrat om kyrkogång.
 Vi hade ingenting efteråt ty vi voro fattiga men
 de mera ekonomiskt häreende bättre
 kallade blevo det av dessa tillställt ett
 kyrkogångsgille. Tolvjundra blevo den kvinnan
 och mannen (godfröalsdrone) de ungas föräldrar.

och närvar. De rika gavo faddrigvor i form
av en sperbankscheck, men de fattiga gavo en
beorklädnings sedan en tid efteråt

Barndagsgäverna voro högst olika, ~~att~~ allt
efter rik och lägenhet.

Kyrkogångsmiddagen bestod av färsk saffra
med klumpor (könsoppa), kaffe, bärar och
brännvinsjöhvar. Sedan en måltid: risgröt
och mjölk. De mycket rika hade det ju mera
förmant.

Man gav ingen kvinnas i kyrkan, men då
tänkte ingen på annat än att det var en
tvungan sak.

Ugft. 1934 av: J. Bon
Skurny

Kyrktågning.

I min förra uppsats skildrade jag hur prästen i Skurup 1888 måste på grund av det stora antalet kyrktågskvinnor kyrktega kvinnorna i en "goss" emedan i ~~det~~ detalj skulle blivit för tidsödande. I Högstads skulle varje kyrktågskvinnas åtföljas av en följelagerska. Så och i Skurup 1888.

I Högstads Herrstads härad hette det att korna skulle följa Bengta i kyrke. I Skurup Lemneshägs härad hette det att korna skulle leda Bengta i kyrke. De ledde inte varandra i handen utan gingo endast bredvid varandra. I Högstads sitle Klocharn pellen nära kyrke-dörren, så att de kvinnorna trampet över dörs-träskeln måste de göra halt och stanna bakom pellen. Klocharn sitle pellen i Högstads och

drog sig ett par steg tillbaka. Prästen iklädd
 sin fejardrakt, gick följt klocharen med
 en bok i handen och stanna vid pulken,
 kyrkogångskvinnan lade sig på knä på pulken,
 men gökjerlagessönnen stod rätt upp bakom
 den knäfallande kvinnan. Prästen läste
 nu en strof ur boken, jag mins döds stöd:
 denna hatföddige kvinna, slögstad 1870.
 Sedan prästen läst vände han heltom och teater-
 spelet börja på nytt. Klocharen tog pulken,
 sedan prästen tog kvinnan i handen och
 rest henne upp, och satte pulken på sin plats,
 klocharen gick till sitt, prästen till sitt och
 först nu fick kyrkogångskvinnan gå in i
 en stul, jänte sin sällsapsdam, som kallat
 den nye världsmedborgaren till dödet. Sedan
 kyrkogångskvinnan gick fram lade hon en penning

i fattigstocken, det sades 4 delar, fattigstocken
 stod nära kyrkdörren och dessa främningar
 stal säkert den girige kyrkoborde ärljebled,
 ty ingen kontroll hölls, ej heller någon strämma.
 I Skurup var gudmodern följelagerarna, men
 fattigstocken var bortan 1888, så att vi hade
 ingen främning i någon stock vid kyrktygning.
 (Hanna Jöns Lars) f. i Skurup 1863.
 O kvinnor beleva samtidigt kyrktygare i
 Skurups kyrka 1888. Två paller sattes, med
 plåts giv tre i varje pall (Högstad 1870)
 en ensjännarepall.) De tre följelagerarna
 stod bakom sina kyrkrogingskvarnar, och
 en ny pall med tre knäfallande och tre
 följelagerarna bakom. Prästen tager de tre
 i handen, en efter en och klocharerna och reser
 dem upp, och klocharerna sätter pallen åt sidan.

Dessa som nu genomgått proceduren för
 jämta sina följelagerhöviga in i stolarna
 nu. Nu kommer turen till nästa full.
 Prästen tager en efter en i handen och reser
 dem upp och klocharen undanskeffar fallen.
 Dessa gå nu in i sina lekliga stolar.
 Första akten av teaterförelset har nu slut-
 gjorts och man följer vidare programmet.
 1835 hände det att uppt. mor var avled. De
 sin mor satt innan i kyrke. För att kunna
 följa sin moder till sitt siste vilorum, bad
 hon prästen om han ville kyrktaga henne
 före missan och jordfästningen efter massan.
 Detta tillstodde prästen, oaktat tiden ej var
 inne för kyrktagning (6 veckor.) Hade prästen
 icke tillstodt detta, hade hon ej kunnat följa
 sin mor till graven, trots att de bodde i lagn.
 uppt. 1934 av W. M. Skurats

Wata i sängen om natten.

"Pissa under" ä allnagespråket.

Bland barn var det vanligt fr 1870 talet och tidigare, att barn pissa under om natten och även äldre ungdomar. Någon mor tväste sina barn för denna förseelse och barnen led ohyggliga kval, ty det gjordes ju under sömnen. En annan moder ansåg det sabb att lyta. En sjukdom som barnet icke kunde rå för. Jag har tidigare berättat, att i Örsjö, Lemmenhög's h. lät modern barnet lita sin urin i en flaska. Hon gick bort till ett sterbhus och bed för lägga flaskan i kistan vid sidan om liket av motsatt kön, och nämna den dödes namn och lå denne låga lytet med sig i graven, men detta skulle göras ligande. Hon gick bort till kistan ligande, de ime-

varande visste ärendet och tago. Gick sedan
 ligande därifrån. Fou Hamne jöns Lars i Skurup,
 f. 1863 och en annan jöns Larsson f. i Skurup
 1869 säger: i Skurup betraktas man dylikt
 som ett "lyte". I stora samhällen, då man
 icke hade kyrhus, lade man liket i graven
 tills begravningsdagen. Modren lät den med
 lytet bekläddade lita sin urin i en liten fleska,
 och gick bort en kväll till graven ligande,
 av motsatt kön till den sjukke, lade fleskan
 ner vid kistan ända, där liket hade fötterna,
 och nämde likets namn och bad den döde
 taga sjukdomen med sig i graven. Gick
 sedan ligande därifrån. Samma berättare:
 Ett annat botemedel var att taga skinnat ur
 en mus, steka köttet och lita den sjukke älla
 detta kött. Måht. 1934 av: Wm. Skurup

Odspråk.

För Lammehägg - djurits och Herrrestads härad 1870.

"Läsa och inte förstå,
är det samma som att
följa och inte se.

Ett nytt odspråk från Skimminge 1933.

Detta skall visa hur det kan missstolkas
om gel kommatring insmugit sig.

Kan jag se kommer jag inte,

Kan jag inte se kommer jag.

Ett komma skall stå efter så.

Skrevet den 23-6-1934. Wm Linkelg. box 236.